

A Google tudja

VISSZHANG - LII. évfolyam 5. szám, 2008. február 1.

Amikor megszületett az adatvédelmi törvény, a jogalkotók a kutatók szakmai lelkiismeretére bízta az ügynökök és a tartótisztek nevének közzétételét. Ekkor kiváló történész barátom (akadémiai doktor, a téma jeles szakértője) erős felindulásból a következőket mondta (majdnem szó szerinti idézet): Elegendő van a maszatolásból, ráállítok a témára húsz embert, írok egy rövid tanulmányt, és lábjegyzetben közlöm az összes megnevezhető, elérhető ügynök és tartótiszt nevét. Kutatóként ehhez jogom van, a szakmai lelkiismeretem ezt diktálja. Hogy nem tette meg, annak jó oka volt: megkezdett munkáit folytatta.

Ha már a parlamenti képviselők gyávaaságából (vagy miből?) rossz törvényeket hoztak tizenhét éven keresztül, és ügynökügyben folyamatos a taknyolás, legalább a kutatók mellőzhetnék ezt a gyakorlatot! Ha Gervai András nem átalította Szabó Istvánt, kevés honi Oscar-díjasunk egyikét nevének nevezve mint ügynököt leleplezni, akkor vajon mi tartotta vissza a Magyar Filmlaboratórium vezetője nevének leírásától? Rejtély. Véletlenül tudom, kiről van szó. De aki nem tudja, annak elegendő a Google keresőbe beírnia a következő szavakat: "állami díj", 1981, filmlaboratórium, és a komputer kiköpi a nevet. A szavakat az ÉS 2008. január 25-i számának 11. oldala első hasábjának második csillag fölötti részéből másoltam ki. A Google nem hibázik, 0,2 másodperc alatt megjelent Dobrányi Géza neve.

Azt sem lehet megérteni, hogy Gervai egyazon bekezdésben a megfigyelt kollégát, Radó Lászlót nevének nevezi, a másik filmlaboros áldozatot pedig csak F. S.-ként aposztrofálja. Mészöly Miklós és Polcz Alaine szintén névvel szerepelnek, de dr. P. Cs. csak monogrammal. S vajon Vagyóczky Béla BM-es tisztviselő - aki nem volt éppen közéleti szereplő, hiszen csak miniszterhelyettesi titkárságvezetői posztot töltött be - miért szerepel teljes nevével, miközben C. K. tartótiszt szemérmesen nevének kezdőbetűivel van csupán jelen? A közel két lapoldalas írás következtlen, csak a denunciálásra, az olcsó történetek kikotorászására van kihegyezve, s nem a történeti kontextus bemutatására, Dobrányi Géza ügynöki tevékenységének elemzésére. A lábjegyzetek pedig fölöslegesek és áltudományosak. Egyedül a 20. számú lehetne fontos, ha Gervai leírta volna a neveket. De kit érdekel tíz rendőrtiszt monogramja?

Kozák Gyula

*

Dobrányi nevét azért nem írtam le, mert - bár én közszereplőnek tartom őt - a törvény nem definiálja egyértelműen a közszereplő fogalmát. Nem a "denunciálás" szándéka vezetett: a modellértékű eset, az ügynök személyiségének látványos kettőssége, a megítélése és a titkos tevékenysége közti ellentmondás izgatott. Az eredeti szövegben a tartótisztek teljes névvel szerepeltek, a szerkesztő azonban - az adatvédelmi törvényre hivatkozva - csak szignójukat közölte. A lábjegyzetek elejéről pedig a lappal való szövegegyeztetések során maradhatott ki, hogy a besúgottak valódi nevét azokban az esetekben nem adom meg, amikor az ügynök súlyosan sértő vagy egészen bizalmas információkat közölt róluk. Szomorúnak tartom egyébként azt a szemléletet, amely a kutatót marasztalja el, s nem az ügynököt, aki kollégáiról, művész ismerőseiről, de még szomszédairól s barátairól is jelentett.

Gervai András